

METODIKA VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ ČINNOSTI PROSTŘEDKŮ VZDUŠNÉHO NAPADENÍ

Prostředky vzdušného napadení nepříteli jsou jedním ze základních rozhodujících činitelů v případném konfliktu. Tyto prostředky jsou neustále zdokonalovány ve všech parametrech (rychlosti, výzbroji, nosnosti), včetně použití za jakýchkoliv povětrnostních podmínek.

Abychom mohli stanovit obsah a metodu činnosti oddělení PVO divize a štábu protiletadlového oddělení při vyhodnocení výsledků činnosti těchto prostředků vzdušného napadení je nutné nejdříve stručně rozebrat úsilí a bojové možnosti prostředků vzdušného napadení a bojové možnosti vlastních protiletadlových jednotek.

Charakter a úsilí bojové činnosti prostředků vzdušného napadení

Řešíme-li tuto otázku z hlediska prvosledových útvarů je nutné zabývat se dvěma druhy letectva a to taktickým a vojenským letectvem.

Hlavní představitel taktického letectva je stíhací bombardovací letectvo, které tvoří základní údernou sílu.

Náplní stíhacího bombardovacího letectva je ničení prostředků jaderného napadení a letectva protivníka v rámci boje o jadernou a vzdušnou nadvládu, ničení a narušování dopravy všeho druhu při plnění úkolu izolace bojiště a přímá letecká podpora boje pozemních vojsk.

Vojskové letectvo, které je stále více modernizováno a vyzbrojováno je schopno

plnit značné množství úkolů, z nichž pro prvosledové jednotky jsou nejdůležitější vzdušný průzkum, palebná podpora výsadků, řízení paleb dělostřelectva a přímá podpora vojsk.

Množství prostředků vzdušného napadení, které mohou působit proti divizi, není normami jednoznačně stanoveno. Rozsah jeho činnosti proti objektům divize bude záležet hlavně na druhu boje, na místě, úloze a důležitosti směru činnosti divize, dále na množství a kvalitě prostředků PVO vlastních vojsk a na množství prostředků vzdušného napadení. Proti divizi v prvním sledu armády může působit část taktického letectva, především stíhacími bombardovacími a průzkumnými letouny. V úsilí je nutné brát v úvahu i vojskové letectvo svazků protivníka.

V pásmu divize budou nejvyhledávanější tyto objekty:

- oddíl vojenských raket,
- první sledy a předsunuté odřady,
- velitelská stanoviště všech stupňů,
- dělostřelectvo,
- zálohy a týl divize.

Pořadí důležitosti těchto objektů z hlediska napadení se mění podle druhu a fáze bojové činnosti.

Při uvážení možnosti a počtu prostředků vzdušného napadení a nasazení těchto

Tabulka 1

Druh zbraně	„K“	„N“	„Q“
57 mm PLK	0,0157	18	4 (spotřeba 1 pp)
30 mm PLdVK	0,011	35	7,5 (spotřeba 1 pp)
12,7 mm VKPL	0,0016	54	26 (spotřeba 0,8 pp)
7,62 mm UK	0,000414	162	24 (375 nábojů)
7,62 mm Sa	0,000152	748	3 (60 nábojů)

prostředků na různých cvičeních je možné počítat proti divizi prvního sledu s tímto bojovým úsilím:

— při použití jaderných zbraní 50 až 70 vzletů,

— bez použití jaderných zbraní do 100 až 120 vzletů.

Toto úsilí však není jednoznačné a bude se měnit zvláště jde-li o divizi na hlavním směru bojové činnosti a nebo na vedlejším směru. K tomu je nutné ještě vzít v úvahu úsilí sborového vojskového letectva a části taktického letectva působícího do operační hloubky.

Bojová možnosti PVO

Jaké jsou za uvedené situace bojové možnosti PVO vševojskové divize? Bereme v úvahu, že divizi nebyly přiděleny žádné posilové prostředky, že v jejím pásmu nepůsobí ani raketové prostředky a stíhací letectvo. Protiletadlové dělostřelectvo pozůstává z protiletadlového oddílu a protiletadlových baterií 30 mm PLdVK msp a tp. Jako ukazatele bojových možností prostředků PVO uvažujeme palebné možnosti, rozměry bráněného objektu manévrovací schopnosti a odolnost. K výpočtu zjednodušených bojových možností kalkulujeme, že matematické naděje zničených cílů „M“ = $k \cdot N \cdot Q$, tj. uvažujeme s konstantou „k“, vyplývající z koeficientu účasti, bojové pohotovosti a spolehlivosti spojení, dále s počtem zbraní „N“ a předpokládaným počtem střelb za 24 hodin „Q“.

Hodnoty za těchto podmínek jsou uvedeny v tabulce 1.

Matematická naděje sestřelu za 24 hodin: $M = k \cdot N \cdot Q$

- 30 mm PLK $M = 0,0157 \cdot 18 \cdot 4 = 1,13$
- 57 mm PLdVK $M = 0,011 \cdot 35 \cdot 7,5 = 2,88$
- 12,7 mm VKPL $M = 0,0016 \cdot 54 \cdot 26 = 2,24$
- ruční zbraně $M = 1,26$

Celková matematická naděje počtu zničených cílů za 1 den boje

$M_{\text{celk}} = M_{\text{PLD}} + M_{\text{VKPL}} + M_{\text{RZ}}$

$$4,01 + 2,24 + 1,26 = 7,51,$$

což představuje možnost sestřelu 7–8 vzdušných cílů organickými prostředky divize a odpovídá poměru sil za použití ZHN 7 : 60, bez použití ZHN 7 : 100 a vyjadřuje účinnost PVO za použití JZ 11 %, bez použití JZ 6,3 %.

Vyhodnocení výsledků činnosti prostředků vzdušného napadení

Základní předpoklad k vyhodnocení výsledků činnosti prostředků vzdušného napadení je:

a) Zhodnocení vzdušné situace v průběhu řízení palby

b) Zhodnocení palebných možností útvaru

a) Zhodnocení vzdušné situace by mělo zahrnovat

- určení příslušnosti a typu vzdušných cílů,
- určení počtu cílů ve skupinách, jejich rychlosti, výšky a intervaly mezi skupinami nebo jednotlivými letouny,
- určení předpokládaného způsobu bojové činnosti a délky náletu,
- předpoklad a použití radiolokačního rušení,
- polohu a činnost vlastního letectva.

Při vyhodnocení vzdušné situace vychází zpravodajský důstojník PVO divize a útvaru z údajů radiolokátorů RTU a útvaru a informací, získaných v sítích uvědomování divize PVOS, armády, popřípadě frontu. V některých případech je možné využít i údaje od blízkých RTH a nebo sousedních prostředků PVO.

Tabulka výsledků bojové činnosti „Depeše“

Útvar	Způsoby bojové činnosti nepřítele														Výsledky bojové činnosti prostředků PVO													
	způsoby úderů							použité prostředky							zjištěno a vedeno cílů							výsledky palby						
	ze střemhlavého letu	z klouzavého letu	z vodorovného letu	jednotl. letouny (vrt.)	ve dvojicích	v roji	v letce	palubní zbraně	řízené střely a rakety	klasické pumy	chemické pumy	jaderné pumy (toss bomb.)	NAPALM	vedeno cílů RTU	P-15	SU	celkem	z toho NLC	za RL rušení	vedení palby na ... cílů	sestřeleno letounů	sestřeleno vrtulníků	poškozeno letounů	poškozeno vrtulníků	spotřeba v pp 57 mm	30 mm		
	01	02	03	04	05	06	07	10	11	12	13	14	15	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	
	—	—		—		—			—				—		22	45	67	16		12	1			1	02			

Útvar	Ozáření osob			Nenávratné ztráty																Morální stav					
				osob	techniky																				
	do 50 r/hod	do 100 r/hod	nad 100 r/hod		mrtvých	těžce raněných	30 mm PLdvK	57 mm PLK	EUZ-II	DJA-6	SON-9 A	P-15	SPC-30	osobní	T-805	P-V3S	T-138	speciální	RM-31 Ma	dobrý	uspokojivý				
	40	41	42		43	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69
					14	26		2	1	1							4					/			

- b) Zhodnocení palebných možností útvaru
- naplněnost a bojeschopnost jednotlivých baterií,
 - možnosti účinné palby z hlediska vzdušné situace,
 - stupeň pohotovosti k vedení boje,
 - plnění dříve stanovených úkolů,
 - zásoba střeliva.

Podklady ke zhodnocení palebných možností musí znát jak velitel a náčelník štábu útvaru, tak i náčelník PVO divize.

Obsah vyhodnocení výsledků činnosti prostředků vzdušného napadení není v odborných předpisech rozpracován. Jednotlivé základní předpisy uvádějí rámcově jen principiální, obecně formulovaná usta-

novení, která jsou konkretizována v různých nařízeních neb dokumentech.

Podklady k vyhodnocení výsledků činnosti prostředků vzdušného napadení musí vycházet od nejnižšího stupně velení, tj. palebné baterie, musí být úplné a včasné. Nadřazené stupně velení pro správné přijetí rozhodnutí k vedení další bojové činnosti potřebují podklady ihned po skončení jednotlivých hromadných úderů (vln) a nebo dílčích bojů s prostředky vzdušného napadení nepřítele. Aby mohla být dodržena včasnost a úplnost podkladů je nutné stanovit jednoduchý způsob jejich získávání na jednotlivých stupních velení. Nejjednodušším způsobem je uspořádání podkladů pro hlášení. Hlášení k vyhodnocení výsledků činnosti prostředků vzdušného napadení by mělo obsahovat:

a) Způsoby bojové činnosti vzdušného nepřítele.

b) Činnost útvaru (baterie), vedení palby, výsledky palby (počet sestřelených nebo poškozených prostředků).

c) Ztráty osob a materiálu, včetně ozáření, zranění a poškození.

d) Politický a morální stav příslušníků útvaru (baterie).

Podrobně obsahově vyčerpávající hlášení předává se formou souhrnného operačního hlášení. Bojová hlášení se předávají s použitím platných hovorových tabulek. Vzhledem k tomu, že není možné používat stejné hovorové tabulky od stupně baterie až po stupeň armády bylo by účelné uspořádat obsah hlášení do **signální** tabulky, podle které by každý stupeň velení okamžitě přijaté hlášení měl sestavené pro další vyšší stupeň velení.

Praktické použití tabulky:

Činnost letectva nepřítele byla vedena ze střemhlavého a klouzavého letu, jednotlivými letouny a skupinami v hodnotě roje. Nepřítel použil střely, rakety a napalmové pumy. Zachyceno a sledováno celkem 67 cílů, z toho 23 nízkoleťících.

Palba byla vedena na 12 cílů, sestřelen 1 letoun, 1 vrtulník byl poškozen. Spotřeba 0,2 palebného průměru.

Ztráty:

— 14 mrtvých

— 26 raněných

Zničeno:

— 2 PLK 57 mm

— 1 EUZ — II

— 1 DJA — 6

— 4 T — 138

Politický a morální stav dobrý.

Při použití tabulky: DEPEŠE: 0100, 0200, 0400, 0400, 0600, 1100, 1500, 2122, 2245, 2367, 2416, 2712, 2801, 3101, 3202, 5014, 5126, 5302, 5401, 5501, 6204, 6700.

Legenda:

1. Zprávy lze podávat pomocí této tabulky telefonem nebo rádiem (fónií i grafii).

2. Veškeré údaje se vyjadřují vždy 4místnou skupinou čísel (kde nelze vyjádřit údaj číselně, nahrazuje se 2 nulami).

3. Stať výsledků bojové činnosti nenahrazuje povinnost podřízených v podávání hlášení podle tabulky povelů (PVOV-1-3), ale je souhrnem dílčích hlášení za časový úsek.

Při zpracování metodiky vycházel jsem z příslušných statí odborných předpisů pojednávajících o této otázce a hlavně z praktických poznatků z řízení bojové činnosti na stupni náčelník PVO divize — protiletadlový oddíl.

Uvedená metodika je jednou z možných forem vyhodnocování výsledků činnosti prostředků vzdušného napadení nepřítele, která má přispět k zjednodušení a zrychlení předávání požadovaných údajů v současných podmínkách velení a spojení.

Návrh metodiky získávání podkladů pro vyhodnocení výsledků činnosti prostředků vzdušného napadení

Situace	NPVO divize	VS PVO divize	VS plo (plp)	baterie plo (plp)
Průběh úderu letectva nepřítele	Hodnotí situaci vzdušného nepřítele a vlastního útvaru. Rozhoduje o odražení úderu v souladu s rozhodnutím velitele divize a NVPVO armády. Informuje velitele nebo náčelníka štábu divize Kontroluje a usměrňuje řízení palby a přijímá hlášení Informuje o výsledcích boje velitele divize	– řídí bojovou činnost podřízeného útvaru a RTH – předává rozkazy podřízenému útvaru a přijímá hlášení – získává údaje o prostředcích vzdušného napadení od RTH, ŘRL, v sítích výstřah a od pozorovatele – zakresluje činnost prostředků vzdušného napadení – vyhodnocuje vzdušnou situaci a závěry hlásí NPVO – uvědomuje jednotky v síti uvědomování a štáb divize – předává informace o letech vlastního letectva	– přijímá rozkazy od VS NPVO a řídí bojovou činnost baterií – získává údaje o prostředcích vzdušného napadení od ŘRL, ze sítě uvědomování divize, armády, a od pozorovatele – zakresluje činnost vzdušného nepřítele – vyhodnocuje vzdušnou situaci a výsledky hlásí veliteli útvaru – řídí palbu útvaru – hlásí výsledky boje NPVO divize	– přijímá rozkazy od velitele a štábu útvaru – přijímá údaje o prostředcích vzdušného napadení od ŘRL (sítě uvědomování divize) – získává údaje o vzdušném nepříteli od SRL, DJA, a pozorovatele – vede palbu – pozoruje a vyhodnocuje výsledky palby
Ukončení úderu letectva nepřítele		Na základě činnosti vzdušného nepřítele (počtu cílů, výšek, rychlostí, směrů činnosti, prostorů působení, RL rušení) vyhodnotí vzdušnou situaci a závěry hlásí náčelníku PVO	Na základě činnosti vzdušného nepřítele vyhodnotí vzdušnou situaci z hlediska útvaru a závěry hlásí veliteli (náčelníku štábu) útvaru	Zpracuje hlášení na základě: – použitých typů letounů a vrtulníků – způsobu bojové činnosti – použití palubních zbraní, ŘS, pum

Situace	NPVO divize	VS PVO divize	VS plo (plp)	baterie plo (plp)
				- ztrát živé síly a techniky - ozáření osob - použití nových prostředků - morálně politického stavu jednotky. Podává hlášení VS plo (plp)
		Přijímá hlášení výsledků bojové činnosti letectva od útvarů a velitele RTU.	Přijímá hlášení od baterií a zpracovává souhrn hlášení. Hlásí výsledky bojové činnosti letectva NPVO divize.	
		Vyhodnotí výsledky bojové činnosti letectva a podává hlášení NPVO divize	Nařizuje opatření k obnově bojové schopnosti útvaru	
	Vyhodnotí výsledky bojové činnosti letectva a přijímá opatření k bojové schopnosti útvaru. Hlásí výsledky bojové činnosti letectva náčelníku vojska PVO armády.	Zaznamenává změny údajů do tabulky činnosti prostředků PVO		Uskutečňuje opatření k obnově bojové schopnosti baterie
	Hodnotí situaci a nařizuje stupeň bojové pohotovosti	Předává rozkaz o stupni bojové pohotovosti útvaru, veliteli RTU a přijímá hlášení	Potvrzuje příjem rozkazu a hlásí dosažení nařazeného stupně bojové pohotovosti	Potvrzuje příjem rozkazu a po splnění hlásí dosažení nařazeného stupně bojové pohotovosti